

Nf 21
Nf 21

4

PRO-RECTOR
ACADEMIÆ FRIDERICIANÆ
HENRICVS BODINVS,
SERENISSIMI ET POTENTISSIMI REGIS BO-
RVSS. CONSIL. ECCLES. IN DVCATV
MAGDER. ET PROF. IVR. ORDIN.
VNA GVM
PROFESSORIBVS RELIQVIS
CIVES ACADEMICOS
AD
FERIAS PENTECOSTALES
RITE AC PIE CELEBRANDAS
OMNES ATQVE SINGVLOS HVMANISSIME
HORTATVR ET INVITAT.

Typis ORPHANOTROPHIL, *e.* 4

PROFESSOR
ACADEMIAE PRAGENSIS
HENRICVS BODINVS
SERENISSIMO ET POTENTISSIMO REGI BO-
RVAE CONSULENTE IN DACTYL
MAGISTRO ET PROFESORE ORDIN
PROFESSORIS RECTORIS
CIVIS ACADEMICVS
ERRATA THEOPHASTI
OMNES ATQVE SINGULOS HUMANI SPIRITVS
MORTALIS ET VITALIS

THEOPHASTI
TYPIS ORPHANOTROPHII

ΤΟ ΧΑΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΑΓΙΟΥ

CIVES ACADEMIÆ
PERDILECTI!

Væ a consilio Dei sapientissimo dependent, sanctissimaque eius voluntate gubernantur, ea & rectâ ingrediuntur, & iusta promouentur celeritate, atque ad metâ præfinitam attemperate pertingunt; quantumvis ii, qui cum Deo bellum gerunt, sufflaminare illa atque intervertere laborent. Quid? quod vniuersa, quæ se temere ac nefarie voluntati diuinæ obiiiciunt, ad hanc ipsam opportunius exsequendam, & ad summi Numinis gloriam cumulatius illustrandam coguntur inferuire. Si enim iis, qui Deum diligunt, non modo res secundæ, sed etiam aduersæ, atque adeo *cuncta simul adiumento sunt ad bonum* (a); hoc autem propterea fit, quod illi nexu fidei & amoris cum Deo sint deuincti (b): quis dubitet ea, quæ contra ipsum Deum proxime tendunt, ab eo mirabiliter trahi in adiutorium, quò instituta sua maiori cum gloria ad exitum perducat?

Quum autem in omnibus Dei operibus, quibus contra ire quidquam videtur, isthuc liceat obseruare; nemo dixerit, in vllò id euidentius esse ac liquidius, quam in eo, quod is ad procurandam humani generis salutem per Christum designauit, & exsequutus est. Quamobrem Gamaliel Primoribus Iudæorum, acerbissimo aduersus Christum & Apostolos eius odio imbutis, merito hæc oggessit (c): *Abiscidite ab hominibus istis, & missos ipsos facite: quoniam, si est ex hominibus*

A 2

(a) Rom. 8, 28. (b) v. 31. (c) Act. 5, 38-39.

bus consilium hoc, siue opus istud, dissoluatur: sin ex Deo est, non potestis illud dissoluere, & videte, ne etiam cum Deo pugnare comperiamini.

Enimvero ita, Satana licet nimium quantum obnitente, suo quæque tempore gesta res est, quam Christus nostræ salutis causa in se suscepit, vt, qui singulatim quamlibet considerauerit, conuincatur facile, totum negotium haudquam hominum, sed præpotentis, sapientissimi, & in magnis, paruis maiestatis suæ vim exferentis Numinis esse.

Postquam enim venit plenum tempus (a), adeoque nec ocyus, nec serius, quam oportuit, Filius Dei adsumit hominem, & Deus in carne factus est conspicuus (b); etiam si Serpens antiquus Consilium Dei de salute generis humani toties totiesque subuertere ausus esset. (c)

Neque deinceps Christus muneri susceptione Præcursorem sibi diuinitus datum anteuertit; sed tunc (d), tunc, quum videlicet audita iam aliquamdiu esset Vox clamantis, in deserto parate viam Domini; vt baptizaretur a Iohanne, e Galilæa ad Iordanem aduentauit.

Nec tempore alieno, sed quum probe gnarus esset, in Iam venisse horam (e), ex hoc mundo, exhaustis omnibus, quæ pro nobis subeunda erant, malis, ad Patrem regressus est.

In ipsis vero eius perpeffionibus, quemadmodum momenta præcipua euentura prædixerat, ita in eum ordine singula factitata sunt.

Venit Hierosolymam constituto tempore, quinto ante capturam die, eoque animo, vt moreretur. Tradidit eum Iudas Iudæis, Iudæi hominibus Ethnicis; & quæ vtrique aduersus illum decreuerunt ac patrarunt, facta sunt, quoad minutas etiam circumstantias, ea serie, qua factum iri & suo Christus ore, & multis retro sæculis Prophetæ prænuntiauerant.

Suscitatus deinde est tertio die, quem sæpenumero palam inculcauerat eum esse, qui anastasi suæ, secundum Scripturas, conueniret. Eadem in quo (vt Cypriani (f) verbis rem esse-

(a) Gal. 4. 4. (b) 1. Tim. 3, 16. (c) Hanc rem libris de Victoria Verbi Dei fusius prosequutus est Rupertus Tuicensis.
(d) Matth. 3, 13. (e) Ioh. 13, 1. Matth. 26, 1. (f) De Idolorum Vanitate.

efferaimus: rerum cursus implevit. Nam & crucifixus (adeoque a Iudæis, quantum in ipsis fuit, neci datus praevento carnificis officio, Spiritum sponte dimisit, & die tertio rursus a mortuis sponte surrexit.

Posthac numeratis iterum diebus, quadragesimo in caelum conscendit, iussitq; discipulos exspectare promissionem Patris, nempe baptismum Spiritus Sancti, non multis post diebus (a) appariturâ.

Quemadmodum igitur nec vi nec dolo prohibere poterat Serpens infernalis, quo minus prodiret a Patre Filius, & veniret in mundum: ita, licet eum versantem in hoc mundo totis viribus, tamquam mundi huius princeps (b) adoriretur, efficere tamen haud potuit, quo minus rebus omnibus ex voluntate Patris rite & ex aise consecratis, mundum relinquens, ad Patrem tempore praestituto rediret: adeoque huc omnia eius machinamenta a Deo directâ sunt, ut tanto certius salutare Consilium finem consequeretur.

Quo autem id esset luculentius, definita Dei voluntate Christum omnia & peregrisse & perpeffum esse, praedixit Deus, quæ aliquando consilia, moliminaque & facta hominum impiorum contra eum futura essent. Ita enim nemo suspicari poterat, quidquam ei fortuito accidisse; ex ipsa vero praedictione, & antiquitus facta, & repetita testimonio multiplici Prophetarum pronum omnibus erat cogitare, gratissimam crucis, quam sponte subierit, causam iubeffe.

At enim, inquires, si de Consilio DEI Christus cruci suffixus, adeoque nihil non mali ab impiis illatum ei est, cur amplius illi ut consecrati condemnantur? Si porro illorum iniquitas in DEI maiorem cedit gloriam, & Maiestatem diuinam eo magis commendat, quo minus contra destinationem eius valent oppositæ qualibet machinæ, annon iniustus est Deus, qui impietatis ac flagitii penam ab eis repetat?

Memineris, obsecro, quisquis talia opponis, istiusmodi sermones & irreuerentius, quam fas est, de sanctissimo Numine fusos, & in illud malitiæ humanæ culpam absurdissime deuoluentes, Paulum dudum exsecratum esse, eorumque auctoribus penam iustissimam denuntiasse. Etenim ex praedictione diuina minime consequitur, ut impii deinceps talia

machinari ac perpetrare cogantur, aut licite vel cum laude aliqua obsequii possint. Prædicat DEUS, quid homines pro malitia sua facturi sint, quidque ipse pro bonitate sua, occasione male ab ipsis factorum, sit bene facturus; non vero istis hac prædictione auctoritatem male faciendi concedit; sed hi sponte peccant, & quando male agunt, suæ obsequuntur voluntati, cui vel eam ob causam, quod talia essent prædicta, eo magis obistere, & sibi, ne ea designarent, cauere debebant. Dum autem, quod agunt, consulto & contra expressum Dei verbum agunt, tanto grauius, quanto id prædictum fuit clarius, sibi iudicium accersunt. Libenter enim ac studiose in se admittunt, vt in eorum sint numero, de quibus prædictum, quod consilio Dei malitiose sint oblectaturi. Quamobrem eo ipso fit, vt, illis quidem inuitis nec opinantibus, sed alium finem, suam nempe malorum consiliorum sententiam sibi vnice proponentibus, præter ipsorum institutum & conatum, accidat illis euentus consilii Dei; hic vero euentus quatenus gloriæ Dei inservit, Deo illum sapientissime potentissimeque eo dirigente, illis haudquaquam acceptus sit ita referendus, vt ipsi vel minimam laudis partem inde decerpant; sed in Dei Sapientiam, Potentiam, Benignitatem, iudicia inscrutabilia quidem, iusta tamen, & vias imperuestigabiles (a) laus & gloria omnis conferenda sit; tale autem impiorum illorum deinceps fatum sit, quale factis debetur, & de iis Deus ore Prophetarum fatus est (b).

Sed de his dicendum amplius non est. Tam stulti enim sunt & ram friuola, vt cauendum sit, ne id ipsum, quod pro honore Dei dicitur, iniuria Dei esse videatur. Tanta quippe est maiestatis sacræ & tam tremenda reuerentia, vt non solum ea, quæ ab illis contra religionem dicuntur, horrere, sed etiam, quæ pro religione nos ipsi dicimus, cum grandimetu ac disciplina dicere debeamus. Saluiani Masiliensis ist.

hæc

(a) Rom. II, 33. (b) Min. Fel. Octav. c. 36. Nec de fato quisquam aut solatium capiet, aut excuset euentum. — Quid enim aliud est fatum, quam quod de vnoquoque nostrum Deus fatus est? qui quum possit præscire materiam; pro meritis & qualitatibus singulorum eritata fata determinat.

hæc verba sunt (a), dicta contra oppugnatores Providentiæ diuinæ, merito huc transferenda.

Temporis vero ipsius, quo hæc scribimus, nostrique infirmitati ratio in memoriam nobis reuocat euidentissimum eius veritatis documentum, quam initio adfertur iuimus, nempe, Consilii Dei conatu irrito vanissimoque obstrepere creaturas rebellatrices, firmæque & stabilia illa esse, nec impediri posse, quo minus euentum suum iusto tempore reperiant; quin hunc ipsis hostium oppositionibus multo reddi illustriorem. In eo enim nunc sumus, vt *Pentecostales* celebremus *ferias*; hocque, CIVES, agimus, vt ad illas digne concelebrandas Vos ex officio cohortemur. Fuit autem dies Pentecostes, seu quinquagesimus post diem festum Paschatis, quo Deus opus ingens, arduum ac mirabile, ore Prophetarum dudum prædictum, *tumuluuantibus licet contra eum gentibus, & nationibus inane meditantibus, sistentibus se Regibus terræ, & proceribus consultantibus aduersus Iehouam & aduersus Christum eius (b)*, gloriosissime perfecit. Spiritum quippe Sanctum effudit in corda fidelium, quemadmodum facturum se suo tempore spem minime dubiam multis antea sæculis per Prophetam Ioëlem (c) ostenderat.

Etenim in ipsa Lege veteri significationem aliquam huius diei, vt res in eo gesta Consilii fuisse diuinæ intelligeretur, ceremoniæ dierum festorum continent; quumque DEUS adumbratum vellet, quo post suscitationem Christi diei Spiritus Sancti Effusio foret expectanda, vtramque dierum determinatione ac dinumeratione subinuit.

Res vero ita se habet. Moses capite vigesimo tertio Leuitici, iussu Dei, Israëlitis præscripsit, vt messis cuiusque suæ primitiarum manipulum ad Sacerdotem adferrent, eumque Sabbathi postridiæ DEO suo libarent; dehinc vero ad posterum septimi Sabbathi diem numerarent quinquaginta dies, tuncque panes in fermento coctos, Domino primitias adferrent.

His

(a) *Lib. I. de Gubernatione Dei.* (b) *Pf. 2, 1. 2. conf. Act. 4, 25. sqq.* (c) *Ioël. 2, 28. Act. 2, 16. sqq.*

His figuris DEus Christi Resurrectionem & Spiritus Sancti Effusionem præsignificatam dedit. Nam primo quidem Resurrectio Christi incidit in diem primum hebdomadis seu posterum Sabbathi diem, quo, secundum Legem, primitias messis libarunt; Effusio vero Spiritus S. post quinquaginta dies facta est: quo tempore panum primitias attulerunt. Deinde, quæ est inter primitias frugum & inter primitias panum analogia, ea quoque inter Resurrectionem Christi & Effusionem Spiritus Sancti intercedit. Christus enim e mortuis suscitatus vere est *proventus terra* (a), vere *primitie* (b) *messis suscitandorum hominum*, eis *τὰ ἀγία ἀρχεπιστολίη* (c) transferendus, sanctificans totam messem. Donum autem Spiritus Sancti, quo Christus, postquam in cælum conscendit, impertiuit suos, vim ac virtutem Resurrectionis Christi, seu illius proventus terræ suauitatem & efficacitatem spiritualem iis degustandam præbuit; sicut in die Pentecostes legalis anniuersario Israëlitis in primitiis panum delibarunt, prouentum terræ vsui suo accommodatum, & ad sustentandam vitam temporalem comparatum.

Umbra hæc erat, quæ die præfinito ingruente cessit *Luce*, utriusque autem medium quasi temperamentum DEus inseruit Prophetarum vaticinationem, qui in Resurrectionem Christi, & dehinc expectandam Spiritus Sancti Effusionem clare magis atque magis concinunt ac conspirant. (d)

Hos Præcursor Christi, a Jesaia (e) prædictus, tempore debito excepit, jam plane digito quoque monstrans eum, quem illi eminens Largitorem Spiritus S. designauerant.

Tandem ipse Christus, & ante quam mortem obiret salutariferam, & postea rediuiuus, ac mortis victor & triumphator, Spiritum pollicitatus est, iam non post annos, sed intra paucos dies, ut dictum supra, effundendum. Quamobrem illam Patris promissionem & hanc recentem Christi prædictionem

(a) *Jes.* 4, 1. (b) *1 Cor.* 15, 20. (c) *Ebr.* 9, 24. (d) *Gen.* 22, 18. cf. *Gal.* 3, 8. 14. *Deut.* 30, 6. cf. *Rom.* 2, 29. *Col.* 2, 11. *Pf.* 68, 10. *sqq.* & v. 18. cf. *Eph.* 4, 8. & *Gal.* 3, 19. 26. 27. c. 4. 5. 6. & *Rom.* 8, 14. 15. 16. *Ef.* 4, 4. c. 44, 3. c. 51, 5. c. 55, 1. *1er.* 31, 33. c. 32, 4. *Ez.* 11, 19, c. 36, 27. *Ioel.* 2, 29. *Zach.* 12, 10. (e) c. 40, 3.

nem respectans Lucas, cum Emphasi ait : *Καὶ ἐν τῷ συμ-
πληρῆσαι τῆς ἡμέρας τῆς πεντηκοστῆς* ; quum *compleretur* dies
Pentecostes (a) ; vt innueret, nihil prorsus obstitisse DEO,
quo minus promissa exacte compleret, neque ipsam illam
ῥαυτὴν ἐξέστιαν τῷ σκοτεινῷ (b) ; quæ visa erat Christum quasi
circumfusa caligine obruere, id impediuisse ; sed diem dun-
taxat, patrandis promissis destinatum, fuisse complendum,
vt, qui *omnia suo peragit tempore* (c), etiam *pluuiam* promissam
benedictionis suo demississe tempore (d) agnosceretur.

En igitur ! Aduentauit, quo præstitutum fuit tempore,
Christus in hunc mundum ; & postquam is definito anno-
rum spatio cuncta, quæ ad salutem nostram pertinebant,
perfecit & consummauit, pariter magnus ille *Paraclaus*, quem
Christus recepit *se a Patre missurum esse* (e), hora atque mome-
nto ante secula destinato, in corda credentium descendit. Hic
vere luculentum illum diem Pentecostes effecit, vt pote Chri-
stum, *ἀνατολὴν ἐξ ὕψους* (Orientem ex alto f), *ἀστὴρα λαμπρὸν καὶ
ὀρθρινὸν* (Stellam splendidam & matutinam g), *ἡμέραν καὶ Φωσφο-
ρον* (Diem & luciferum h), *τὸ Φῶς τὸ ἀληθινὸν* (Lucem veram i)
καὶ ἡλιὸν δικαιοσύνης (Solem Iustitiæ k) glorificans (l) in animis eo-
rum, qui illum fide ingenua erant complexi. Quapropter
iustissima hic dies auspicia perhibet Regni illius, quod Chri-
stus *ad dextram* Maiestatis nunc *sedens* (m), tamquam *Rex in uniuersis*,
*presidet*que *Zijoni monti* (n), in æternum (o) constituit. Iam, iam
enim promissa *virtute ex alto* suos donat atque *induit* (p), ami-
ctu quauis regia purpura augustiori, non vt de terrenis & ca-
ducis regnis cum Regibus huius mundi contendant (q), sed vt
deinceps *predicent respicientiam ac remissionem peccatorum apud om-
nes Gentes*, incipiendo ab vrbe Hierosolymorum (r). Cuncti, quo-
rum repleta Spiritu S. erant corda, iam possidebant *inuis* (s)
Regnum illud DEi ; quippe quod est *iustitia, & pax, & gaudium*.

B

(a) Act. 2, 1. (b) Luc. 22, 53. (c) Eccles. 3, 11. (d) Ez. 34, 26. (e)
Ioh. 15, 26. (f) Luc. 1, 78. (g) Apoc. 22, 16. (h) 2 Pet. 1, 19.
(i) Ioh. 1, 9. c. 8, 12. c. 9, 5. c. 12, 46. (k) Malach. 4, 2. (l) Ioh.
16, 14. cf. 1 Cor. 12, 3. (m) Hebr. 1, 3. (n) Ps. 2, 6. (o) Luc. 1,
33. (p) Luc. 24, 47. (q) Ioh. 18, 36. (r) Luc. 24, 49. (s) c. 17, 21.

per Spiritum Sanctum (a); quibus illi caelestibus muneribus nunc erant potiti. Neque in verbis, sed in Spiritus potentia (b) Dei Regnum situm esse, mox ipsa re comprobandoque testabantur, Domino cooperante, & sermonem eorum per signa subsequenta confirmante (c); aliis vero, eorum ministerio, ample introitum in aeternum illud Regnum patefaciente (d).

Fuit itaque hic dies Pentecostes Filiae Zionis maxime, omnium vsque adhuc solemnis; utpote dies suae Desponsationis (e); neque in posterum ei solemnior dies erit, nisi dies, quem suspenso expectat animo, Nuptiarum Agni (f). Die illo τῆς ἐορτῆς vere magno (g), (licet ultimus, quem diximus, maior sit futurus) Sponsus illius, DEI Filius, in pignus sui erga eam tenerimi flagrantissimique amoris, & εἰς ἀρχαῖων τῆς δόξης κληρονομίας (in arham gloriae & hereditatis (h) sua ex gratia certissime adeunda, misit ei & impertiuit primitias, & quasi libamenta Spiritus (i) suavisima: attamen neminuscula haec putemus; Spiritum Sanctum in illam copiose (k) effudisse perhibetur. Eius enim charismatibus illam honestavit, non modo quae vna cum lumine caelesti sanctitatem menti inferrent, sed quibus etiam, prout pollicitus erat (l), extrinsecus condecorata, ceu a tanto amata sponso, conspicua omnibus & venerabilis redderetur, & quasi radiis solaribus (m) effulgeret.

Merito igitur contempsit tunc & subsannavit Filia Zionis, beata Agni Sponsa, truculentos Sponsi dilecti hostes, eorumque principem, qui bella immani imbura odio aduersus illum antiquitus gesit, & cuius instinctu illi quoque non ita pridem in eum acerbissimum expromserant, nec dum tamen deposuerant, odium. Quid enim nunc tandem hostilis ille cum duce suo exercitus contentione omni & conaminibus suis virulentissimis adsequutus est, de quo gloriari postea, quam hic dies exortus est, posset? Palam ac publice dixerat Christus, quum aspiceretur ministerii sui oeconomiam:

Im-

a) Rom. 14, 7. b) 1 Cor. 4, 20. c) Marc. 16, 20. Hebr. 2, 4. cf. Act. 4, 30.
 d) 2 Pet. 1, 11. e) Hof. 2, 19, 20. f) Apoc. 19, 7. 199. g) Ioh. 7, 37. 199.
 h) 2 Cor. 1, 22. c. 5, 5. Eph. 1, 13, 14. i) Rom. 8, 13. Iac. 1, 18. Sic panes pentecostales dicuntur primitiae Leuit. 23, 20. k) Tit. 3, 6. l) Marc. 16, 17, 18.
 m) Cant. 6, 11. Apoc. 12, 1.

Iesu Christi digna; si inquam isthæc, prout liquido in Scripturis docentur, ita in exemplis, ceu expressa imagine, contueri gestiamus, nulla ætas tam infatigabilibus oculis perlustranda nobis est, quam illa ævi Apostolici periodus.

Atque hæc ipsa consideratio oppido nobis hoc nostro necessaria est tempore.

Nam quod indignandum merito, indolescendumque est, procul nimis ab innocentia primitivæ illius ætatis absumus, & dum gloriamur omnes Christianos nos esse, permirum quantum plerorumque disidet indoles ab illa primorum Christianorum indole sanæta diuinaque, qui, antequam dicerentur, vere Christiani erant.

Non iam longius eundo alios vestigabimus, CIVIS ACADEMICI! Nostrum potius lustrabimus statum, & ne nobis temere forte videamur bis Christiani esse, quia Academiæ audiunt *ipfissimæ OFFICINÆ SPIRITVS SANCTI*, regulam verbi divini nobis proponamus, deinde in exempla illa Christianorum primi ævi oculos deiciamus; atque sic ad regulam & exempla nos comparantes, æqui iudicii perpendamus libra, vtrum in veris Christianis, an vero in hostibus potius Christi plures sint numerandi.

Diferte Apostolus eos, qui Spiritum Christi non habeant, ad Christum pertinere negat (a). An porro aliquis Spiritu Christi præditus sit, id ex fructu, h. e. ex studiis & actionibus cuiusque colligendum esse, abunde Scriptura (b) testatur. *Fructus autem Spiritus situs est in omni bonitate, & iustitia & veritate (c); in pietate, in fide, in charitate, in tolerantia, in lenitate (d); in gaudio, in pace, in mansuetudine, in benignitate, in continentia (e); in visceribus miserationum, animi submissione, condonatione mutua, dilectione sermonis Christi, summaque confessione in fraternas admonitiones reciprocas, & in decantandam gratiam & misericordiam Dei psalmis, hymnis & cantionibus spiritualibus (f); in cura & sollicitudine, ut accurate ambulemus, non ut inspicientes, sed ut sapientes (g); utque, siue edamus, siue bibamus, siue*

(a) Rom. 8, 9. (b) Rom. 6, & 8. Col. 3. Gal. 5, & c. (c) Eph. 4, 9.
(d) 1. Tim. 6, 11. (e) Gal. 5, 22. (f) Col. 3, 12. - 17. (g) Eph. 5, 15.

sive quid faciamus, omnia ad gloriam Dei faciamus (a); atque sic omnem vitam tenorem penitus ad voluntatem Domini conformemus, explorantes, quid placeat Domino (b), probantesque, quæ sit voluntas Dei bona, accepta ac perfecta (c).

Quemadmodum igitur arbor quælibet fructu suo ab aliis arboribus internoscitur: ita homo quilibet Spiritum Christi indeptus, ab aliis hominibus eo carentibus per illam animi indolem, vitamque rationem, quam verbis Scripturæ representauimus, fecernitur.

Damus, (quod forte quis obiecerit) arbores minutis auctibus crescere, nec statim fructus, sed primum flores, ac deinde proferre fructus, & hos non subito, sed paulatim maturari; atque istam per gradus augescendi ac fructus ferendi rationem ad progressus in Christiana vita pulcre accommodari, nec proinde a teneris Christianis fructus exposcendos esse illa ætate, quam in Christo habent, superiores. Hac enim exceptione aliqui optimas paræneses eludere conantur. Damus, inquam, hoc, quod etiam *Bernhardus* voluit, quando dixit, *neminem repente fieri summum*; verum tamen is censeri sane nequit Spiritum Christi esse consequutus, qui ne animum quidem ita instituit, ut ductu Spiritus Sancti regatur, sed huic potius, si menti forte indiderit bonam cogitationem cupiditatis bellum indicentem, obluetur, ac feruit voluntati suæ corruptæ, quo eam trahunt sensus, & quo dat impetus. Eiusmodi homo quam neque flores neque fructus arbore bona dignos proferat, quo argumento bonis arboribus adnumerabitur?

Fortassis autem alii quidem ignorant, vtrum quis Spiritu Christi gubernetur, nec ne? quamdiu opera externa in oculis non incurrunt, quæ extrinsecus aliis ostendant, quis sit internus animi habitus. At enimvero ut fallat quis aut subterfugiat iudicium aliorum, suam non decipiet conscientiam, sed intra hanc potius conuictus erit, [nisi eis vñ ἀδόκιμον iam fuerit traditus] a Spiritu Sancto se minime regi, quamdiu se laqueis peccati interna praua proæresi confringendum ipse præbeat.

Quodsi autem porro in aliquo reperiantur etiam externa & manifesta carnis opera, non quæ quis forte temere sic appel-

B 3

let,

(a) 1. Cor. 10, 31. (b) Eph. 5, 10. (c) Rom. 12, 2.

let, sed quæ Scriptura expresse arguit, & reuincit adeo, vt ea admittentes ad æternam mortem condemnet, huncine sibi aliquis persuadebit Spiritu Christi agi, ipsoque hoc nomine ad Christum pertinere, ac in Christianis recensendum esse? Si loco bonitatis malitiam, loco iustitiæ iniustitiam, loco veritatis mendacium, loco pietatis impietatem ac licentiam effrenem, loco fidei perfidiam, loco charitatis ferociam, & aduersus miseros duritiam, loco tolerantia impatentiam, loco benignitatis studium faciendi male, loco continentia libidinem & intemperantiam, loco miserationis auaritiã & contemtionem ad afflictorum, loco animi submissi elationem & superbiam, loco mutua condonationis simultates, rixas, litigia, cædes, loco gaudii spiritalis voluptates carnales, loco pacis tumultum ac foede erumpentem perturbationem affectuum, loco mansuetudinis iracundiam, loco debiti verbo diuino amoris amorem sermonum librorumque leuium, futillum, obscænorum, loco consensionis in decantandas Dei laudes, in actionesque quasuis honestas & laudabiles conspirationem ad inhonesta quæuis perpetranda, ad profanasque cantationes ac tibicinum oblectamenta computationibus & comestationibus addenda, loco sapientia innumera insipientia documenta, si, inquam, hoc pacto in aliis alia, quæ fructibus boni spiritus e diametro sunt contraria, non fingamus, sed inueniamus, atque res ipsa demonstret, neque edi ac bibi ad gloriam Dei, sed hæc ad solam sensuum voluptatem referri, immo, vi ipsi natura inlata, ad abusus abominandos traduci; neque in agendis omittendisque explorari, quid Deo placeat, sed quid carni, quid sodalitiu prauo adlubescat; neque voluntati Dei, sed sua plerosque voluntati peruersa ac ductui hominum peruerforam caeca mente obtemperare; num eiusmodi mancipia carnis & mundi fas erit habere pro iis, qui Spiritum Christi habeant præcordiis insitum? Quid si præterea reuerentiam Deo eiusque placitis & institutis sanctissimis debitam non modo ipsi non præ se ferant, sed aliorum etiam animis excutiant; sinceros Christi cultores ludos faciant; hypocriseos temere insimulent quoslibet, quos a corruptis aliorum moribus studium imitandi Christi distinguit, licet eos ementia pietatis arguere nullis perperam factis queant; rationis sua tenebras splendori mentis diui-

diuinæ antepoſant; ferronibus profanis Scepticifmi & Atheifmi ſemina incautis mentibus inſpergant, & reliqua; quis tales Spiritu Chriſti credat gubernari? Annon potius meminerimus verborum Chriſti (a): *A fructibus eorum agnoſcetes eos: Num colligunt ex ſpinis uvam, aut ex tribulis ficus? ita omnis arbor bona fert fructus bonos, putris autem arbor fert fructus putres. Non poteſt arbor bona fructus malos ferre; neque arbor mala fructus bonos ferre. Quæcunque arbor non fert fructum bonum, excinditur, & in ignem conicitur. Et in ignem conicitur. Nempe igitur ex fructibus ipſorum cognoſcetes eos.* Iſtanc Chriſti Domini noſtri regulam, prout fas eſt ac decet, ſequuti, libere pronuntiamus, cuiusmodi homines Spiritus Chriſti eſſe exſortes, & ad Chriſtum proinde ac Regnum illius neutiquam pertinere.

Intueamur autem & contemplemur ipſa quoque naſcentis Eccleſiæ incunabula. Ob oculos nobis ponamus non modo illos centum & viginti, qui & ante diem Pentecoſtes, & quum iam adeſſet (b), concorditer perdurabant in precibus & ſupplicationibus, primique Spiritu Sancto omnes implebantur (c); ſed etiam tria hominum millia, qui hoc ipſo die cœtui credentium addebantur, permanentque in doctrina Apoſtolorum, & communicatione & fractione panis, & precibus, ac tum reuerentiam DEo ſummam præſtabant, tum charitate, fideli indice indubitata, erant conglutinati. In omnibus mens vna, eadem cogitatio, par voluntas, æqua ſententia: quæ animorum ſumma conſenſio per ſe ac ſine lege, veluti lux vsquequaque circumfuſa diſpellit & tenebras & umbram, non modo auaritiam, ſed iuſtam quoque & cuius liberam facultatum poſſeſſionem, qua propriam, excludebat. Colluſtremus reliqua, quæ ad Eccleſiæ Chriſti natalia in Actis Apoſtolorum ſpectant, ac porro ſingulas, quas Apoſtoli plantarunt, Eccleſias particulares obeamus, & quo animum perfectius de illarum ſtatu informemus, epistoſas, quas illi ſcripſerunt, inſpiciamus. Videbimus, Chriſti diſcipulos habitos non eſſe, niſi eos, qui compotes etiam eſſent facti Spiritus Chriſti; Spiritus autem charisma non agnatum, niſi in iis eſſe, qui fructibus genuinis id oſtenderent pro re nata, & comprobarent. Sin ſecus; non modo in Hieroſolymitana primitiua, ſed etiam in reliquis omnibus Eccleſiis, non tra-

Etā

(a) Matth. 7, 16-20. (b) Act. 1, 14. c. 2, 1. (c) c. 2, 4.

Et abantur aliter, quam putrida membra, nec cum iis viua & sana Christi membra commisceri ab Apostolis permittebantur. Hinc Paulus, *Scripti vobis*, ait (a), *ne commiscamini, id est, si quis, quum frater nominetur, sit scortator, aut alieni avidus, aut idololatra, aut conciator, aut ebriosus, aut rapax; cum eiusmodi, inquam, ne edatis quidem.* Et alibi (b): *Quod si quis non auscultat nostro per epistolam sermoni, hunc notate: & non commercium habete cum eo, vt erubescat.* Hunc, hunc florentes Apostolica ætate Christianorum cœtus charactere habebant, quod expurgare studerent, atq; etiam pro suo statu possent, vel paullulum fermenti, ne tota massa fermentaretur (c).

Comparemus iam nunc ad regulam verbi diuini antea monstratam, & ad accommodata huic regulæ primitiæ Ecclesiæ exempla res nostras præsentis, vt quæ harum sit conditio, explorate cognoscamus. Quemadmodum enim corpora, quæ curuata & inflexa sunt, obiter forte inspecta, non raro recta censentur; ast ad regulam exacta vitium inhærens occultare amplius nequeunt: Ita si persuntorie res nostras consideremus, induemur facile, vt quamplurimos pro veris Christianis habeamus, qui tales minime sunt; verum si normam sermonum Christi & Apostolorum adhibeamus, & prisca consulamus verorum Christianorum exempla, errore facile liberabimur. Enimvero in propatulo quidem est, nec, nisi audacia propudiosa, inficias ire quisquam poterit, paucos apud nos Christum vere sequi, carnem & mundum quamplurimos. Quod si quis autem de hoc dubitauerit, regulæ ac normæ, quam ministravimus, rerum nostrarum statum subiiciat. Hac via illos, Christiani qui sunt, ab iis, qui videntur aut temere dicuntur, internoscere nemo non poterit: quemadmodum arbores bonæ malæque ex fructibus haud difficulter noscitantur. Neque alia demonstratione hac in re opus erit; sed quam pauci Spiritum Christi ita possideant, vt eorum animet pectora, consilia moderetur, actiones dirigat, adeoque quam multi nec sint, nec esse serio studeant veri Christiani, vix negotium erit liquido cognoscere.

Quamquam ò vtinam, iterumque vtinam isthæc solius fundi nostri esset calamitas, aliorumque omnium aliis in locis ac regionibus, quas ii, qui nomen Christi profitentur, incolunt, melior

(a) 1 Cor. 5, 11. (b) 2 Theff. 3, 14. (c) 1 Cor. 5, 6, 7.

lior ac ferenior esset conditio! Posset nobis reliquorum felicitas consolationi esse ac miserix leuamento. Iam vero regnat ac dominatur longe lateque impietas, ager mundi zizaniis contextus, ac massa propemodum tota, quæ Ecclesiæ Christianæ titulo insignitur, est fermentata. Dicendum, proh dolor! eum Iesaja: (a) *Nisi Dominus exercituum nobis reliquos fecisset, vicumque paucos, vt Sodoma, & Gomorrhæ similes essemus. Quæ res, si quidem nobis Christus, vt Paulo, cordi sit, ingentem nobis tristitiam perpetuumque cordi nostro cruciatum (b), haud mirum est, si adferat.*

Quid autem? Numnam Verbum Dei, prænantians per prophetas æternum ac stabile Christi Regnum, excidit? An Satanas Consilium præpotentis Numinis, propositumque eius subvertit? Vidimus id quidem, eum haud valuisse diem Desponsationis Ecclesiæ reprimere, immo nec remorari; verum an eum deinceps fortè irritum reddidit? partam sanguine victoriam Christo eripuit? in fine triumphum de Christo ducet?

Abstulit vero, abstulit istud in omnem modum. Perinde enim, atque DEUS fata Israëlitarum ventura, & cogitationes, consilia, facta impiorum hominum præsciuit ac prædixit, temporum etiam, quæ diem illum magnum Pentecostalem subsequutura essent, adeoque & nostrorum rationem habuit præcognitam, exposuitque. Et ne quis horum tristi offenderetur facie, Christus suos sapienter præmonuit non modo de aduersis Ecclesiæ obuenturis, sed de posteritate etiam degeneri, in peius magis atque magis ruitura, & *refrigescente multorum charitate, in dies iniquitatem multiplicatura (c).* Sic Paulus (d) Petrus (e), Iohannes (f) eandem defectionem a fide ac virtute primitiua, per Spiritum Dei prospectam, nobis antea denuntiarunt. Iudas (g) item *impios, Dei gratiam traducentes ad lasciuiam & peccandi licentiam, iam tum subingressos, postea vero totis agminibus in Ecclesiam inuasuros, in hoc iudicium esse præscriptos* adfirmat, ne crederemus, tanti mali prædictionem in Scriptura Veteri omisissam fuisse. Confirma-

C

li

(a) c. 1. 9. (b) Rom. 9. 2. (c) Matth. 24. 12. (d) 2 Theff. 2. 7. sqq. 1 Tim. 4. 1. sqq. 2 Tim. 3. 1. sqq. (e) 2 Ep. c. 2. & 3. (f) 1 Ep. 2. 18. & in Apoc. passim. (g) v. 4.

li porro ratione, ac Deus, non obstante Iudæorum malitia, iusto tempore Filium se missurum atque effusurum Spiritum S. promissit, ea, quæ in posterum temporibus Noui Testam. ab ipso bona certissime essent expectanda, licet omnia obrui illa gentis adulterinæ multitudine viderentur, amplissime prædixit. Pii itaque animabus, quæ in oraculis Dei veracissimis mentis oculos defigunt, epidemica illa iniquitatis lues offensionis non est. Firmis enim Verbi diuini solatiis suffulti nituntur, ac Spiritus Christi vere facti participes, testificantibus Scripturis certi sunt, *eam esse veram gratiam, in qua stant (a), & qua sustinentur.* Intellegunt, magistro Spiritu S. & amant mysterium crucis, noluntque alia via ad gloriam sempiternam, in cælis seruata, contendere, nisi ea, quam Princeps gloriæ tenuit ipse docuitque, & quæ pariter Apostolis eius & omnibus, quotquot fidem sancte seruant, capessenda fuit. Hac incedunt, animo per Spiritum *τῆς ὑπερβολῆς* placide in amore, quo suos Christus complectitur, conuiescente, ac spem immotam fouente, fore, vt ad *τὸ τέλος τῆς πίστεως* (*fidei finem b*) ex voto & supra votum ineffabili cum gaudio pertingant. Malis sciunt malitiæ ipsorum venenum bibendum esse solis; &, Verbo DEI edocti, experiuntur, Christum gratiam, quam alii repellunt, in alios, eam admittentes, largius ac copiosius deriuare. Tantum denique vident abesse, vt Satanæ ac homines nefarii benigna Dei de suorum salute consilia euertere possint, vt vsus & experientia eos quotidie doceat, nihil non aduersi sibi, in dilectione DEI perseuerantibus, in bonum cedere & cooperari. Dolent igitur, impios & hostes crucis Christi sibi ipsis pestem & exitium æternum adferre, iisque melius consultum vellent, si medicam manum admirterent; interim vero recte, & merito etiã cum parrhesia, gloriantur, Christi, suamque propter Christum, causam, ceu optimam probatamque DEO, TANDEM gloriosissime triumphaturam, & in triumphu gloriæ ac splendorem illustriorem conatus ac molimina quæuis aduersantium euentura esse.

Hæc, si ultra modum Programmatissis prodire liceret, otiosum

(a) I Petr. 5, 12,

(b) I Petr. 1, 8. 9.

sum non esset, nec nobis molestum, pluribus exsequi: quod ob præfinitam breuitatem hic integrum nobis non est. Vestrâ autem, CIVES, eaque magna & accurata meditatione nolite ea, quæ in medium protulimus, indigna reputare.

Ne spernatis, quæ Consilio diuino etiam Vobis salubriter sunt destinata, ac, nisi Vobis ipsi obfueritis, certissime conferentur. Etenim, quum Vobis quoque natus, passus, mortuus, suscitatus Christus sit, Spiritus etiam Sanctus ab eo ipso Vobis est promissus, qui illum in animis vestris glorificet, si quidem locum ei dederitis, eiusque Vos gubernationi commiseritis. Neque enim, præter Vos ipsos, vlla res creata illud tam prouidum de seruandis Vobis consilium interpellare, & collationem muneris illius diuini Vobis præcludere valebit. In Vobis omnis, in quam incurrere potueritis, pernicies consistit. Vestra voluntate, si nimirum temeritati cupiditatis vestræ obtemperetis, sensibusque vestris indulgeatis, omnis mali, quod obuenire vobis possit, semina continentur; vestraque ratione, quum ea est Spiritus diuini ductu & imperio destituta, sibi que nihilo minus videtur sapere, exitium Vobis ipsi comparatis. Dictis hisce ni fidem habeatis, tristis id Vobis experientia suo tempore confirmabit. Est quidem benignum DEi Consilium adserendi Vos in vitam æternam; & seruabuntur vtique, quotquot eius consilii exsequutionem, diuinam animo non refractario admiserint. Ast coactus nemo in Regnum DEi intrudetur. Abs onum enim est, vi quemquam adigi ad Regnum subeundum, quod totum sua natura est Regnum libertatis, charitatis ac Spiritus filialis. Quocirca nec interitu quorundam consilium illud DEi de salute vestra rescinditur. Neque enim illud eo spectauit, vt res per vim ageretur, vt pote qua nil magis est indoli Regni diuini contrarium. Licet autem DEus neminem vi cogat compellatque ad Regnum cælorum, amoris tamen diuini vis coactione quauis eminentior est. Dedit enim ipse Filium, offert Spiritum Sanctum, addit preces, promissa adiungit, multiplicat inuitationes adhortationesque, quasi de suo, non de nostro vnice ageretur bono. Interdum comminationes miscet; sed vt gratiam, quam

respuunt homines, admittant. Interdum aduersa immittit; sed vt pœna temporali æternam anteuertat, & vt ista pædagogia contumaciam nostram frangat, viasque, ad exitium nostrum præcipites, nobis intercludat.

Hæc, CIVES, iis inter Vos dicuntur, qui luculento die magnis in tenebris versantur, vt cogitent, se procul aliquando habituros, quas in DEUM vertant, causas, si pereant. Agite vero sine mora seriam de vestra salute curam inite, Verbo DEI viam salutis monstranti animum fidemque adiicite, precibus ad DEUM demissa mente accedite, Christi iugum suaue præ infami Satana ac peccatorum iugo in vos recipite, atque sic, vt Christus iussit, *petite, querite, pulsate* (a), intentione omni a Patre cælesti efflagitantes, vt *Spiritum Sanctum* Vobis largiatur, sine cuius regimine & hic estis miserrimi, & a spe consequendæ beatitudinis æternæ longe remotissimi.

Quotquot autem Vestrum sunt, qui hanc nostram excitationem monitionemque recta animi destinatione iam præuenerunt, ac præceptum iam habent aliquem charismatis Pentecostalis sacrosancti vsus, eos admonitos volumus, vti sibi caueant, ne frustra accepisse gratiam Dei, sed fructibus eius potius abundare, ac de cætero *cum timore ac tremore*, quemadmodum grauisime Paulus Philippenses monuit (b), suam ipsorum salutem conficere numquam non comperiantur. P. P. in Academia Fridericiana ipsis Feriis Pentecostalibus Anno 1700 c c X.

(a) Luc. II, 9-13.

(b) Philipp. 2, 12.

Ja 3070 ✓

(1)
Nur für den Lesesaal!

ULB Halle 3
001 874 462

sb

VD 78

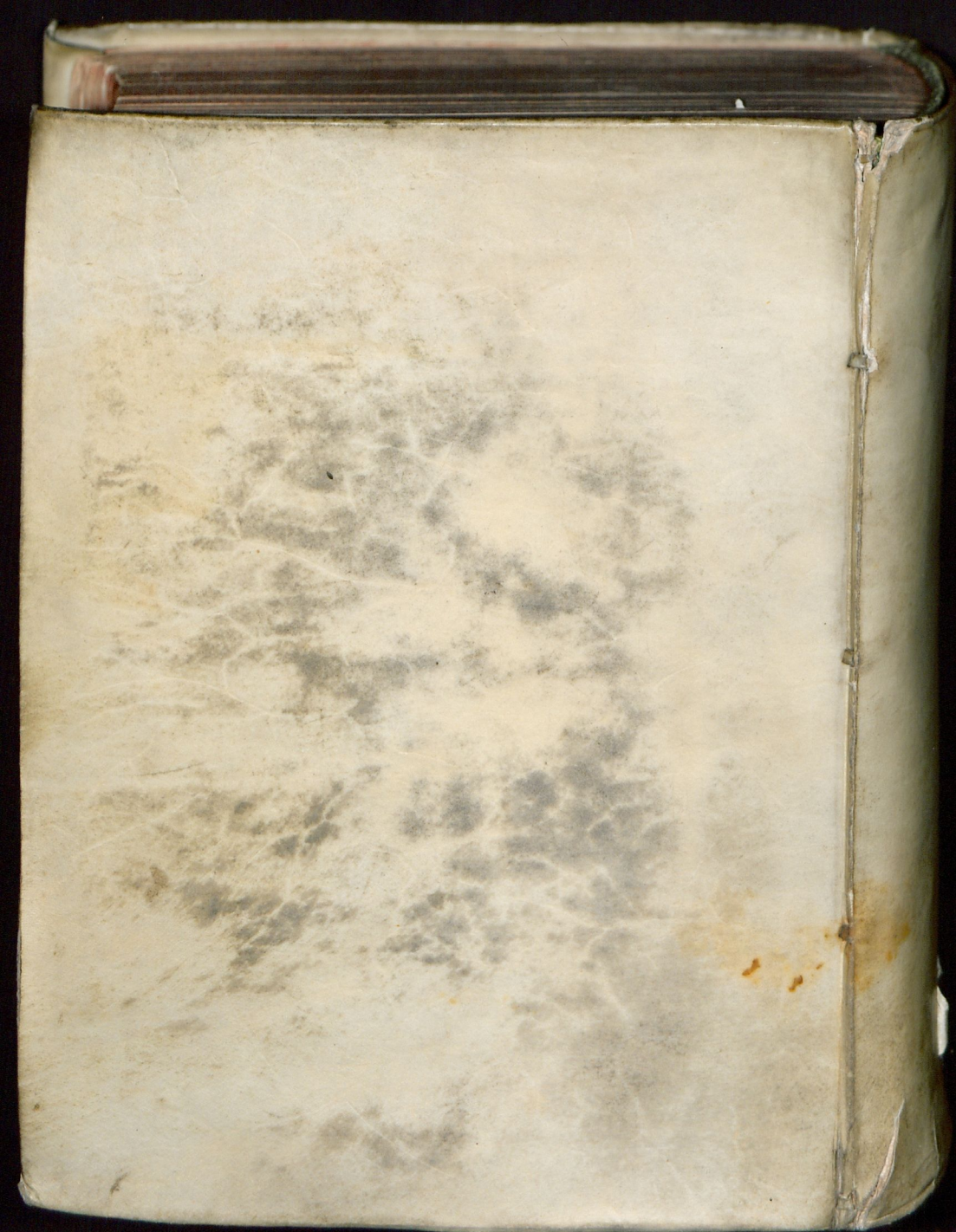
WMB

Int.

4

PRO-RECTOR
ACADEMIÆ FRIDERICIANÆ
HENRICVS BODINVS,
SERENISSIMI ET POTENTISSIMI REGIS BO-
RVSS. CONSIL. ECCLES. IN DVCATV
MAGDEB. ET PROF. IVR. ORDIN.
VNA CVM
PROFESSORIBVS RELIQVIS
CIVES ACADEMICOS
AD
FERIAS PENTECOSTALES
RITE AC PIE CELEBRANDAS
OMNES ATQVE SINGVLOS HVMANISSIME
HORTATVR ET INVITAT.

Typis ORPHANOTROPHIL.

4